

Gospodarenje srnećom divljači u zajedničkom otvorenom lovištu X/II7 "Zdenci"

Dročić, Tihana

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

**Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek /
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:931877>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-24**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Tihana Dročić

Diplomski studij: Zootehnika

Smjer: Lovstvo i pčelarstvo

**Gospodarenje srnećom divljači u zajedničkom otvorenom
lovištu X/117 „Zdenci“**

Diplomski rad

Osijek, 2022.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Tihana Dročić

Diplomski studij: Zootehnika

Smjer: Lovstvo i pčelarstvo

**Gospodarenje srnećom divljači u zajedničkom otvorenom
lovištu X/117 „Zdenci“**

Diplomski rad

Povjerenstvo za ocjenu i obranu diplomskog rada:

1. Prof.dr.sc. Tihomir Florijančić, predsjednik
2. Izv.prof.dr.sc. Ivica Bošković, mentor
3. Prof.dr.sc. Zlatko Puškadija, član

Osijek, 2022.

Sadržaj

1. UVOD	1
2. LOVNOGOSPODARSKA OSNOVA.....	2
3. PODACI O LOVIŠTU	3
3.1. Opis granice.....	3
3.2. Osnovni podaci	6
3.3. Namjena lovišta	6
4. OPIS PRIRODNIH ZNAČAJKI STANIŠTA	7
4.1. Orografske prilike.....	7
4.2. Hidrografske prilike.....	7
4.3. Klimatske prilike	7
4.4. Šumske zajednice	9
4.4.1. Šuma hrasta lužnjaka i običnog graba	9
4.4.2. Šuma hrasta lužnjaka i velike žutilovke	10
4.4.3. Šuma poljskog jasena s kasnim drijemovcem	10
4.4.4. Šuma johe s drhtavim šašem.....	11
4.5. Ostale zajednice	12
5. BONITETNI RAZRED I ODREĐIVANJE LOVNOPRODUKTIVNE POVRŠINE	13
5.1. Određivanje bonitetnog razreda.....	13
5.2. Određivanje lovnoproduktivne površine lovišta (LPP).....	16
6. SRNA OBIČNA (Capreolus Capreolus).....	17
6.1. Rasprostranjenost	18
6.2. Stanište	18
6.3. Vanjski izgled.....	18
6.4. Razmnožavanje.....	21
6.5. Ponašanje i migracije.....	21
6.6. Prehrana i prihrana srne obične na lovištu.....	21
7. LOVNOGOSPODARSKI OBJEKTI.....	26
8. SMJERNICE BUDUĆEG GOSPODARENJA SRNOM OBIČNOM	30
8.1. Dobni razredi i gospodarska starost srne obične u lovištu	31
8.2. Gospodarska starost.....	31
8.3. Prikaz gospodarenja srnećom divljači kroz 6 godina	31
8.4. Lovostaj i lov	38
8.5. Ocjenjivanje trofeja srne obične	40

8.6.	Bolesti srneće divljači.....	43
9.	ZAKLJUČAK	45
10.	LITERATURA	46
11.	SAŽETAK.....	47
12.	SUMMARY	48
13.	POPIS TABLICA	49
14.	POPIS SLIKA	50
15.	POPIS GRAFIKONA.....	51

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

BASIC DOCUMENTATION CARD

1. UVOD

Lovstvo je jedinstveni primjer kako treba održavati i brinuti se za prirodu i okoliš. Dio ljudi smatra pod lovstvom isključivo lov i ubijanje životinja, ali cjelokupno lovstvo je daleko od toga. Sve što se smatra lovstvom zapisano je u lovnogospodarsku osnovu i propisano je nizom zakona i propisa. U ovom radu bit će prikazano i objašnjeno gospodarenje srnećom divljači na zajedničkom otvorenom lovištu X/117 „Zdenci“. Pod gospodarenjem divljači, u ovom slučaju srnom običnom, smatra se cjelokupno uređenje lovišta kao i bonitiranje lovišta te prehrana i prihrana prema matičnom fondu srne obične. Opisana je granica lovišta odnosno gdje se lovište nalazi, opis namjene lovišta i prirodne značajke staništa kao što su klima, oborine, šumske zajednice i drugo. Prije nego se počne gospodariti srnom običnom treba poznavati njen izgled, ponašanje, prehranu, razmnožavanje te gdje voli boraviti odnosno kakvo je njeno stanište. U gospodarenje ubrajaju se lovnotehnički i lovnogospodarski objekti koji su nužni za prihranu, osmatranje i lov divljači. Nakon što su zadovoljeni svi uvjeti u lovištu za uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači i njezinih dijelova može se propisati gospodarsko razdoblje za narednih 10 godina koliko vrijedi lovnogospodarska osnova. Kako bi gospodarenje srnom običnom bilo što uspješnije te kako bi se ostvario cilj ne smiju se zanemariti bolesti. Bolesti se trebaju pravovremeno prepoznati i napraviti sve preventivne mjere kako bi se izbjeglo moguće daljnje širenje. Ako se radi o nezaraznim bolestima kao što su uganuća, rane ili proljev od pokvarene hrane takvim jedinkama treba pomoći na odgovarajući način.

2. LOVNOGOSPODARSKA OSNOVA

Zakon o lovstvu navodi da je to planski akt kojim se detaljno uređuje gospodarenje određenom divljači i lovištem za određeno razdoblje u skladu s mogućnosti staništa te brojnosti i stanjem populacije divljači koja se uzgaja i prisutnosti zaštićenih vrsta.

Lovnogospodarska osnova se donosi za razdoblje u trajanju od 10 godina i sadrži sljedeće podatke:

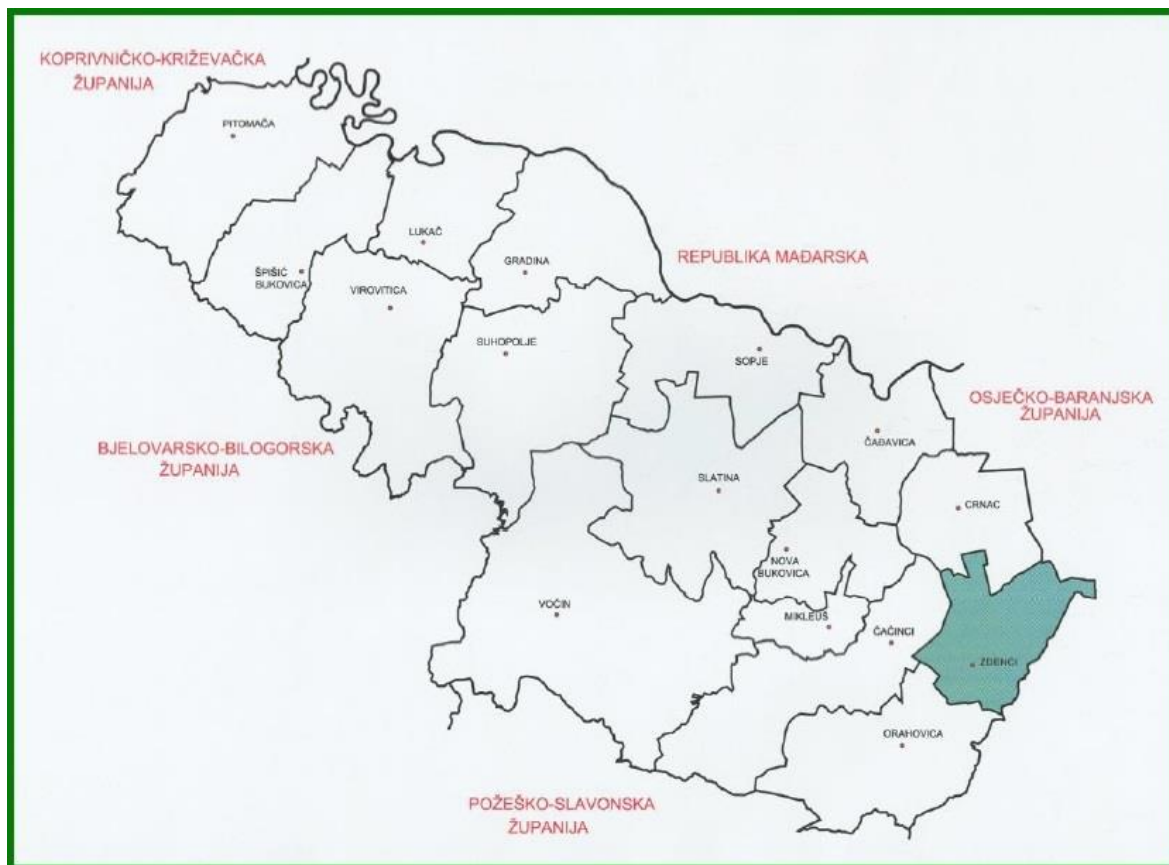
1. Uvod
2. Podaci o lovištu:
 - a) osnovni podaci o lovištu
 - b) opis prirodnih značajki staništa
 - c) uvjeti zaštite prirode
 - d) prikaz vrsta i broja divljači i životinjskih vrsta
 - e) opis tehničke opremljenosti lovišta
3. Gospodarenje s divljači i lovištem:
 - a) dosadašnje gospodarenje;
 - b) smjernice budućeg gospodarenja s uvjetima i mjerama zaštite prirode
 - c) lovna kinologija
 - d) lov i korištenje divljači
 - e) stručna i lovočuvarska služba
 - f) ukupni prikaz plana i izvršenja plana prihrane i izlučivanja glavnih vrsta divljači
 - g) potrebna ulaganja u divljač i stanište;
 - h) očevidnik lovnotehničkih i lovnogospodarskih objekata
 - i) lovna kronika

Svi ti podaci se upisuju u određene obrasce lovnogospodarske osnove. LGO – 3 obrazac je važan jer se u njemu upisuju podaci koji govore o brojnom stanju divljači iz godine u godinu.

3. PODACI O LOVIŠTU

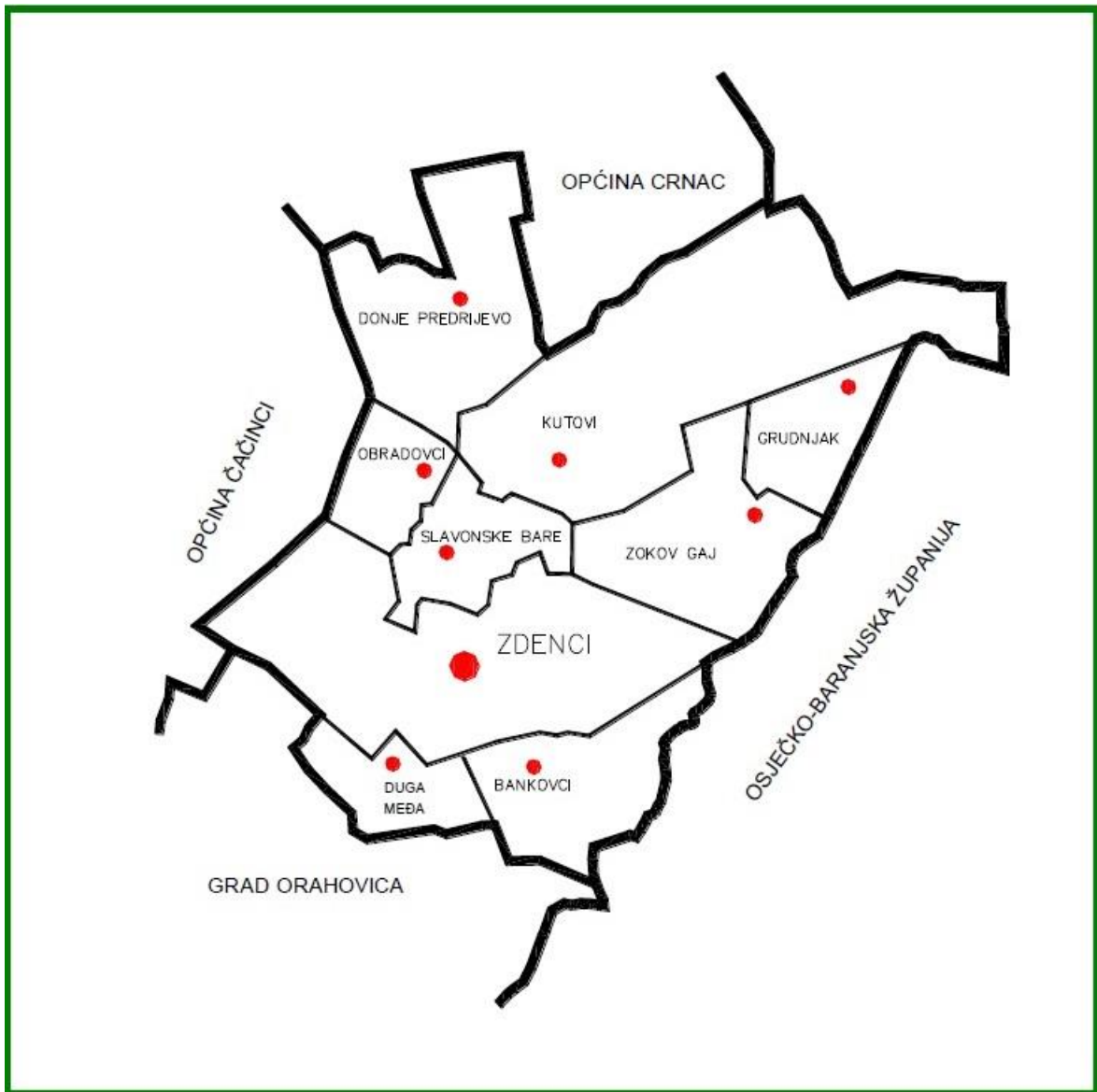
3.1. Opis granice

Prema lovnogospodarskoj osnovi za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 – „Zdenci“ granica počinje ispod sela Mali Rastovac, na putu Novo Selo i Staro Petrovo Polje i ide do Nove rijeke. Novom rijekom granica ide uzvodno 1100 m te dalje nastavlja istim pravcem preko polja do ceste Donje Predrijevo – Veliki Rastovac, koju presijeca i nastavlja do kanala Jospovac. Kanalom Josipovac ide u smjeru istoka 300 m i skreće na sjever te ide preko polja do kanala Dragostinac. Kanalom ide na zapad do ceste Orahovica- Podravska Moslavina. Dalje ide cestom u smjeru Orahovice do Nove rijeke. Novom rijekom uzvodno do granice k.o. Brezovljani. OD te točke ide na jug- jugoistok preko polja na rub šume Kladnjak. Rubom šume ispod Paušinačke kolonije ide putem i kanalom do kanala Pištinac koji nastavlja do željezničke pruge, zatim prugom na istok do istočne granice Županije virovitičko- podravske. Zatim granica ide na sjever granicom Županije gdje izbija kanalom na cestu Feričanci – Bankovci na mjestu 270 m udaljenom od mosta na Marjancu i u smjeru Osilovca. Cestom ide dalje prema Bankovcima do ruba Ribnjaka gdje skreće na istok do kanala Marjanac. Marjancem ide nizvodno do ribnjaka Grudnjak, zatim zapadnim rubom šuma Ivovača. Dalje ide na sjever koji ide kanalom uz rub šuma Ivovača te putem preko pašnjaka pa opet kanalom, uz rub šume Ivovača dolazi do puta koji vodi na sjeveroistok prema selu Mali Rastovac tj. do početne točke.

Slika 1. Položaj Općine Zdenči u Virovitičko podravskoj županiji

Izvor: https://juzpupvz.hr/wp-content/uploads/2018/05/ff-1_polazista.pdf

Slika 2. Prikaz naselja općine Zdenci

Izvor: https://juzpupvz.hr/wp-content/uploads/2018/05/ff-1_polazista.pdf

3.2. Osnovni podaci

Lovište je nizinskog tipa površine 6 927 ha. Smješteno je sjeveroistočno od grada Orahovice, uz istočnu granicu Virovitičko-podravске županije. Unutar lovišta se nalaze naselja s malim brojem stanovnika i kroz lovište prolazi više lokalnih prometnica, a željeznička pruga Zagreb-Osijek prolazi južnom granicom lovišta. Zajedničko otvoreno lovište broj X/117 – „ZDENCI“ dano je na gospodarenje Lovačkoj udruzi „ŠLJUKA“ ZDENCI koje je osnovano 26. Lipnja 1947. godine.

Glavne vrste divljači u lovištu su:

- Krupna divljač: - Srna obična (*Capreolus capreolus* L.)
- Sitna divljač: - Zec obični (*Lepus europaeus* Pall.)
 - Fazan- gnjetlovi
 - Prepelica

3.3. Namjena lovišta

Osnovna namjena lovišta je u prirodnom, otvorenom prostoru vršiti uzgoj, zaštita, lov i korištenje divljači za vlastite potrebe te ostvarenje gospodarske koristi kroz lovni turizam, uz očuvanje biološke raznolikosti, očuvanje i unapređenje staništa te zaštita čovjekove okoline. Ova namjena je planirana za zdrave, otporne i normalno razvijene jedinke, srednje do visoke trofejne vrijednosti predstavnika glavnih i gospodarski značajni vrsta krupne divljači. Isto vrijedi i za glavne vrste sitne divljači, kao i za sve ostale sporedne vrste divljači koje stalno ili tijekom pojedinog dijela godine obitavaju u ovom lovištu. Cilj lovnog gospodarenja s divljači je razmnožavanje zdravih populacija prirodnim načinom uzgoja u optimalnom broju te korištenje divljači uz očuvanje biološke raznolikosti. Lovačka udruga „ŠLJUKA“ ZDENCI je planirala u lovnogospodarskoj osnovi matične fondove koji neće remetiti prirodan način života, rasta i razvoja vrsta i osigurati tako biološku raznolikost na svom području. Provedba mjera podrazumijeva zaštitu divljači, mjere prehrane i prihrane svih vrsta divljači, uređenje lovišta, zaštitu šuma, zaštitu svih poljoprivrednih kultura te održavanje propisanog broja stanja divljači.

4. OPIS PRIRODNIH ZNAČAJKI STANIŠTA

4.1. Orografske prilike

Lovište se nalazi na blago valovitom terenu. To je vidljivo po nadmorskim visinama koje se kreću od 95,5 do 132,6 m.n.v.. Sjeverni, zapadni i središnji dio je izrazio nizinski i tu su nadmorske visine oko 100 m.n.v. Zbog velikog broja kanala, potoka i rječica lovište nema problema sa opskrbom vodom, ali nema problema ni sa poplavama jer rijetko dolazi do poplava. Na poljoprivrednim površinama zbog prekomjernog vlaženja oborinskim, poplavnim i drugim vodama nastala su hidromorfna tla. Cijelo lovište pripada slivu rijeke Drave. Zbog povoljnih uvjeta srna obična i divlja svinja obitavaju u lovištu tijekom cijele godine. Od sitne divljači uvjeti su povoljni za prepelicu i divlju patku.

4.2. Hidrografske prilike

Lovište je dobro opskrbljeno vodom odnosno na svom području ima puno rijeka, rječica, potoka, kanala, ribnjaka te na taj način divljač ima dovoljnu količinu vode tijekom cijele godine. Lovište rijetko kada bude poplavljeno. U rijetkim slučajevima dođe do kraćih lokalnih poplava. Lokalne poplave ne smetaju srni običnoj ali može smetati poljskim kokama i zecu zbog gnijezda. Lovište se nalazi na takvom području da ima prirodna pojilišta i kaljužišta pa prema tome ih ne treba graditi već samo održavati.

4.3. Klimatske prilike

Zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 „ZDENCI“ nalazi se u zoni humidne klime, što znači da se nalazi u toplo umjerenoj kišnoj klimi sa pojavom mrazeva i snijega u zimskom dijelu godine. Na području lovišta nema meteorološke postaje, pa lovište uzima podatke od najbliže meteorološke postaje odnosno iz Virovitice. U lovištu su u pravilu jeseni toplije od proljeća jer proljeće naglo prelazi iz zimskog u ljetno razdoblje pa proljeće traje vrlo kratko.

Prema meteorološkoj postaji Virovitica najtopliji mjesec u godini je srpanj, a najhladniji siječanj. Prema meteorološkoj postaji Virovitica Vegetacijsko razdoblje traje oko 200 dana s početkom u mjesecu travnju sa završetkom u drugoj polovici mjeseca listopada.

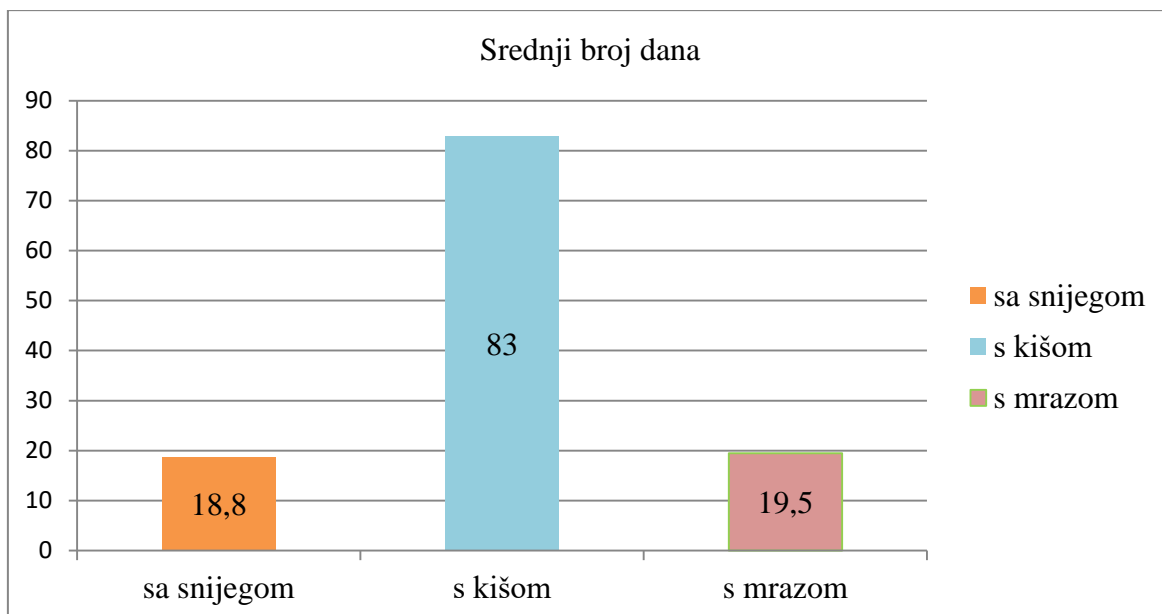
Tablica 1. srednja mjesečna temperatura zraka u °C za meteorološku postaju Virovitica
 Izvor: Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 – „Zdenci“ za
 razdoblje gospodarenja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026.

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Godišnji prosjeak
-1,4	1,9	5,8	9,9	14,9	18,5	20,1	19,0	15,6	9,4	6,1	0,3	10,1

Mraz je meteorološka pojava koja nastaje procesom pretvaranja vodene pare u kristaliće leda na tlu kada je temperatura zraka ispod 0 °C. Osim zimskog, mraz može biti jesenski ili proljetni koji je opasniji jer može uzrokovati velike štete biljnoj vegetaciji. Prema meteorološkoj postaji Virovitica najveći broj dana s mrazem zabilježen je u ožujku, studenom i prosincu. Rani i kasni mrazevi nisu poželjni ni kod uzgoja divljači jer mogu prouzročiti mortalitet kod svih vrsta mladunčadi.

Uz temperaturu zraka oborine su jedan od najvažnijih elemenata klime jer se određuje razvoj biljnih vrsta, šumskih zajednica te utječe na život divljači na tom području. Lovište se nalazi na takvom području da ni jedan dan u godini ne bude suh odnosno da vlada suša. Na ovom području najviše oborina padne tijekom ljetnih mjeseci a najmanje tijekom zimskih mjeseci. Karakteristično je da na ovom području najviše kiše padne tijekom svibnja i lipnja, a najmanje tijekom veljače i ožujka kada bi trebao padati snijeg.

Relativna zračna vlaga je fizikalna veličina za iskazivanje udjela vodene pare u zraku. Prema lovnogospodarskoj osnovi za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 – „Zdenci“ područje lovišta prema relativnoj zračnoj vlazi pripada kontinentalnom tipu što znači da temperatura zraka djeluje jače na relativnu vlažnost nego stvarna količina vlage u zraku.

Grafikon 1. Grafikon prikazuje srednji broj dana s padalinama u lovištu

Izvor: Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 – „Zdenci“ za razdoblje gospodarenja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026.

4.4. Šumske zajednice

Područje ovog lovišta pripada eurosibirsko-sjevernoameričkoj regiji. Šumske fitocenoze na ovom području su vrlo bitne zbog prirodnog uzgoja divlje svinje i srne obične te im omogućuje sve životne uvjete koji su potrebni za normalan život u prirodi.

4.4.1. Šuma hrasta lužnjaka i običnog graba

Joso Vukelić i Đuro Rauš (1998.) navode kako u ovoj šumskoj zajednici tlo nije izvrgnuto poplavi, ali je zimi zasićeno vodom. U ovoj šumi u sloju drveća nalazi se obični grab i hrast lužnjak kao glavne vrste uz njih pojavljuje se i klen, malolisna lipa, divlja kruška, poljski jasen i dr. U sloju grmlja se pojavljuju glogovi, obična kurika i svib. U sloju prizemnog rašća možemo naći visibabu, šafran, bršljan, žuti gavez, plućnjak, šumski šaš, jagodu i dr. Ova šumska zajednica se razvija na nizinskom smeđem tlu, nizinskom pseudogleju i mineralno-močvarnom umjereno oglejanom tlu. Otpalo lišće i grančice taloženjem na tlu vraćaju u tlo veliku količinu organske tvari. Ova šumska zajednica zastupljena je u lovištu oko 55% šumske površine. Najznačajnija je zbog prehrambenog potencijala za sve vrste divljači. Osim što je dobra za prehranu divljači, dobra je i po tome što im pruža zaklon zbog podrasta.

4.4.2. Šuma hrasta lužnjaka i velike žutilovke

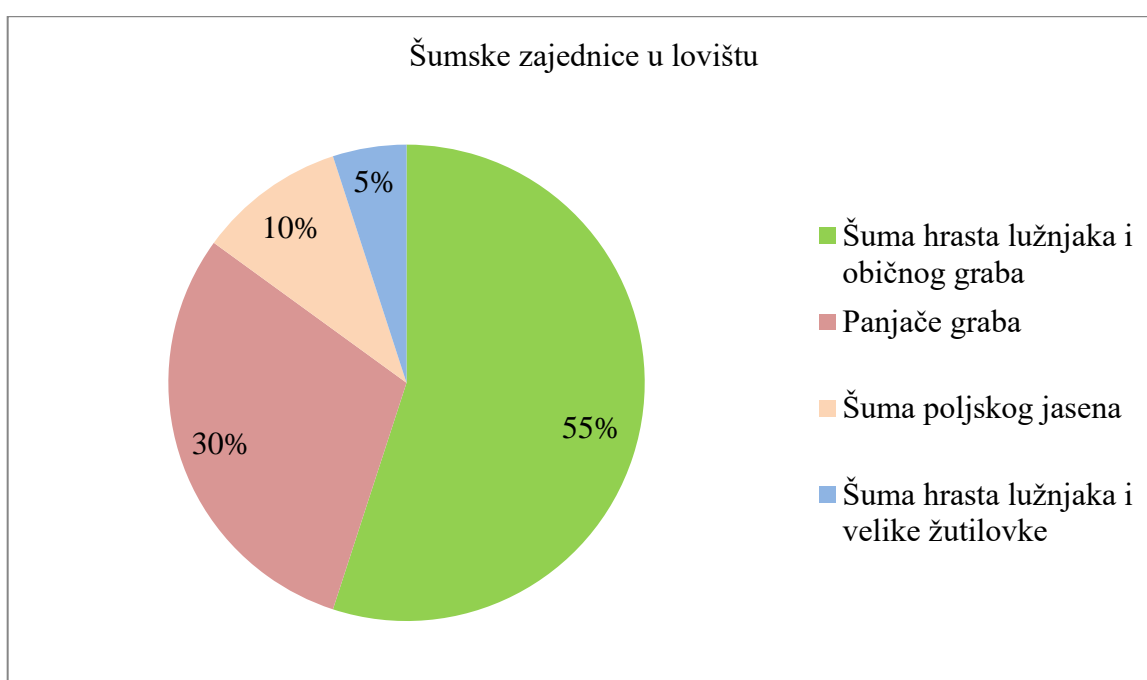
Joso Vukelić i Đuro Rauš (1998.) navode kako ova šumska zajednica uspijeva na terenima koji su nekoliko metara iznad normalnog vodostaja. „Oni su periodično poplavljeni, ali poplava traje kraće vrijeme.“ Zajednica raste na mineralno-močvarnom, slabije ili jače kiselom tlu. U sloju drveća prevladava hrast lužnjak, zatim poljski jasen, crna joha, nizinski brijest, vez, crna i bijela topola te ponegdje iznikne neka voćkarica. U sloju grmlja uz vrste iz sloja drveća nalazi se velika žutilovka, obični glog, jednokoštuničavi glog, crni trn, divlja kruška, kupine, trušljika i dr. Sloj prizemnog rašća sastoji se od uskolisnog i rastavljenog šaša, kiselice, odoljena, dobričice, broćike, metvice, vlasnjače i dr. Ovaj sloj je osobito bujan nakon proljetnih poplava. Ova šumska zajednica ima četiri subasocijacije, a to su: subasocijacija s običim grabom, subasocijacija s drhtavim šašem, subasocijacija s rastavljenim šašem i subasocijacija sa žestiljem. Od ovih subasocijacija na ovom lovištu zastupljena je subasocijacija sa drhtavim šašem i subasocijacija sa žestiljem. Na ovom lovištu ova šumska zajednica zauzima oko 5% šumskih površina.

4.4.3. Šuma poljskog jasena s kasnim drijemovcem

Joso Vukelić i Đuro Rauš (1998.) navode kako se šuma poljskog jasena s kasnim drijemovcem razvija na nizinskim plavljenim tlima sa visokom podzemnom vodom. Ova šumska zajednica je najotpornija i najizložena djelovanju površinskih i podzemnih voda za razliku od drugih nizinskih fitocenoza. Vrlo često dolazi do smrzavanja površinske vode zimi, a posljedice su štete na stablima jasena. Razvija se na najnižim dijelovima lovišta odnosno u nizinama i barama. Većinom poljski jasen čini čiste sastojine jer je najotporniji na poplave te je konkurentna sposobnost ostalih vrsta slaba. Sloj drveća pokriva 60-80% površine, pretežito poljski jasen s rijetkom primjesom hrasta lužnjaka i crne johe. Sloj grmlja je slabo razvijen i tvori ga velika žutilovka, trušljika i siva vrba. Sloj prizemnog rašća prekriva 80-100% površine te ga tvori velik broj vrsta a najznačajniji je kasni drijemovac, žuti šaš, broćika, kiselica, a zatim slijede ostale vrste poput močvarne koprive, vlasnjače, metljike, odoljena, puzavog žabnjaka i drugih. Ova šumska zajednica zauzima manje od 10% površine lovišta te je pogodna za kaljužanje i rovanje divljih svinja, može ih poslužiti i za prehranu. Ostala divljač ovu šumsku zajednicu izbjegavaju zbog vlažnosti terena.

4.4.4. Šuma johe s drhtavim šašem

Joso Vukelić i Đuro Rauš (1998.) navode da je ukupna površina ove šumske zajednice vrlo mala te je zastupljena u nizinama i na području čitavog lovišta. U sloju drveća raste crna joha s rijetkom primjesom poljskog jasena i hrasta lužnjaka. U sloju grmlja pridolaze vrste: trušljika, crveni glog, vrba iva i crna bazga. Sloj prizemnog rašća tvore vrste vlažnih staništa kao što su busenasti šaš, drhtavi šaš, paskvica, metljika, močvarna kaljužica i druge. Ova šumska zajednica je jedino korisna za kaljužanje divljih svinja, ostale se vrste zadrže samo kraće vrijeme jer u šumi nema prehrane.

Grafikon 2. Grafički prikaz zastupljenosti pojedinih šumskih zajednica u lovištu

Izvor: Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 – „Zdenci“ za razdoblje gospodarenja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026.

4.5. Ostale zajednice

Prema lovnogospodarskoj osnovi za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 – „Zdenci“ za obračun lovnoproduktivnih površina pod šumom ima 457 ha državnih šuma i šumskog zemljišta i 331 ha privatnih šuma i šumskog zemljišta.

Na ovom području prevladava šumska zajednica hrasta lužnjaka i običnog graba te od nje divljač dobije najviše hrane zbog obilnog i teškog sjemena odnosno žira i najbolji zaklon. Uz guste sklopove šuma postoji sloj grmlja i prizemnog rašća što divljači također omogućuje hranu (izbojci, plodovi gloga; drenka; crnog trna; lijeske...). Osim šuma, grmlja i prizemnog raslinja u lovištu postoji velik broj oranica koje su većinom u državnom vlasništvu. Na tim oranicama su najčešće zasijane kulture kukuruza, pšenice, ječma i zobi. Mali dio oranica je pod djetelinom i grahoricom. Na zapuštenim dijelovima lovišta rastu vrbe, topole, crni trn, glog, kupina, svib, divlja kruška, divlja jabuka... Ovi zapuštene površine također divljači pruža zaklon i dobar izvor hrane.

5. BONITETNI RAZRED I ODREĐIVANJE LOVNOPRODUKTIVNE POVRŠINE

5.1. Određivanje bonitetnog razreda

Prema lovnogospodarskoj osnovi za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 – „Zdenci“ bonitiranje za srnu običnu vršeno je na temelju „Stručne podloge za bonitiranje i utvrđivanje lovnoproduktivnih površina u lovištima Republike Hrvatske“ ministarstva nadležnog za poslove lovstva te na temelju Lovačkog priručnika.

Cilj gospodarenja sрном običnom u ovom lovištu je uzgoj zdrave i otporne divljači, srednje do visoko trofejne vrijednosti rogova srnjaka. Kako bi se taj cilj ostvario u lovištu se treba pridržavati svih propisanih mjera te se divljači treba osigurati dodatni mir i poboljšati stanište. Osim toga srni običnoj se treba omogućiti redovna i kvalitetna prehrana i prihrana.

Bonitetni razredi su razredi kojima određujemo gdje lovište pripada prema broju bodova koji se određuje po osnovnim čimbenicima u lovištu koji su potrebni kako bi divljač mogla živjeti i razmnožavati se. Svaki od čimbenika ima određeni minimalni i maksimalni broj bodova koji lovište može dobiti. Nakon zbrajanja bodova svakog čimbenika određuje se bonitetni razred gdje lovište pripada po unaprijed utvrđenim granicama. Osnovni čimbenici su:

- Hrana i voda – od 8 do 25 bodova
- Vegetacija – od 7 do 20 bodova
- Mir u lovištu – od 6 do 20 bodova
- Tlo – od 8 do 15 bodova
- Opća prikladnost lovišta – od 11 do 20 bodova

HRANA I VODA: Vode i hrane u lovištu ima dovoljno tijekom cijele godine. Osim što srne koriste lovnoproduktivne površine jer su to manju šumski kompleksi, srne obitavaju i na poljima drugih vlasnika koja se nalaze unutar lovišta. Najčešće su to oranice, obrasli šumarci, šikare, kupine i grmlje. Sloj grmlja i prizemni sloj je slabo razvijen te nije pogodan za prehranu srne obične, dok je sloj prizemnog rašća dobro razvijen. Najviše srne to koriste za brst i zaklon. Srne svoju hranu prolaze na poljoprivrednim površinama gdje je zasijan kukuruz i šećerna repa. Osim toga hrane se i žirom sa stabala hrasta kada je dobra godina i dobar urod. Livada nema puno. Travnate površine za ispašu pronalaze pokraj

kanala. Kako je već spomenuto vode ima dovoljno tijekom cijele godine te nije potrebno graditi pojilišta. Prema navedenim podacima lovište je dobilo 12 bodova.

VEGETACIJA: U lovištu najviše ima oraničnih površina te šuma hrasta lužnjaka i običnog graba. Uz oranice i šume u lovištu ima dosta razvijenog grmlja i prizemnog rašća koje služi srnama kao dobar zaklon. Za zaklon im služe i kanali koji su obrasli vrbama i topolama. Napuštene oranice sa šikarama služe im za mir te ih tamo nitko neće smetati. Prema navedenim podacima lovište je dobilo 12 bodova.

MIR U LOVIŠTU: Svaka divljač bi trebala imati svoj mir u lovištu kako bi normalno živjela i razmnožavala se. Na mir utječu mnogi čimbenici kao što su naselja, prometnice, grabežljivci, krivolov i drugi. U ovom lovištu za srnu običnu nema dovoljno mira jer ima dosta putova i gusto raspoređenog naselja. Uz to na području lovišta se obrađuju velike poljoprivredne površine. Prolaskom poljoprivredne mehanizacije po putovima i oranicama plaše divljač te im narušavaju mir pogotovo u proljeće kada je vrijeme sjetve i na jesen kada je vrijeme vršidbe. Srna obična je takva divljač da će se naviknuti na mnoge nepovoljne čimbenike ako ju to ne smeta za preživljavanje i reprodukciju. Glavni čimbenik u ovom lovištu koji narušava mir je krivolov. Od intenzivnog krivolova stradava velik broj srneće divljači. Obzirom na čimbenike koji narušavaju mir u lovištu, lovište je dobilo 6 bodova.

TLO: Tlo u ovom lovištu je pogodno za rast vegetacije koju srneća divljač koristi za hranu i za zaklon. U lovištu prevladavaju smeđa aluvijalna tla. Ta su tla srednje duboka do duboka. Na tlu šumskih površina naslagan je humus i listinac koji se i ne odnosi. Ocjena za tlo u lovištu je 10 bodova.

OPĆA PRIKLADNOST: Za opću prikladnost u lovištu ocjenjuje se više čimbenika, te se nakon toga te ocjene zbroje i to je rezultat ukupne opće prikladnosti u lovištu. Tako je lovište za čimbenik „Odnos duljine granica“ dobilo 8 bodova. Ukupna površina livada u lovištu iznosi 238 hektara od mogućih 6419 hektara te je tako lovište za čimbenik „Odnos površine livada i površine lovišta“ dobilo 4 boda. Lovište ima umjereno kišnu klimu sa snijegom i mrazovima u zimskom periodu. U lovištu su oborine podjednako raspoređene, jedino su zimi slabije. Vjetrovitost nije česta pojava pa ne smeta srnećoj divljači. Za klimu lovište je dobilo 2 boda. Lovište nema dobro razvijenu konfiguraciju terena te ima dosta mikrodepresija koja su vlažna te srni običnoj služi za pojilište. Zbog toga je lovište za konfiguraciju terena dobilo 4 boda. Kada se svi čimbenici zbroje (odnos duljine granica,

odnos površine livada i površine lovišta, klima i konfiguracija terena), lovište je ukupno dobilo 18 bodova za opću prikladnost.

Tablica 2. Prikaz ukupnog broja bodova osnovnih čimbenika u lovištu za srnu običnu

Izvor: Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 „Zdenci“ za razdoblje gospodarenja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026.

Osnovni čimbenik lovišta	Bodovi
Hrana i voda	12
Vegetacija	12
Mir u lovištu	6
Tlo	10
Opća prikladnost	18
Ukupno	58

Tablica 3. Bonitetni razredi za krupnu divljač

Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2006_04_40_981.html

Vrsta divljači	Raspon bodova po bonitetnim razredima			
	I	II	III	IV
Jelen obični	>75	61 – 75	51 – 60	40 – 50
Jelen lopatar	>75	61 - 75	51 – 60	40 – 50
Srna obična	>75	61 – 75	51 – 60	40 – 50
Svinja obična	>75	61 – 75	51 – 60	40 – 50
Divokoza		>65	46 - 65	30 – 45
Muflon	>75	61 – 75	51 – 60	40 – 50

Prema podacima koji se mogu vidjeti u tablicama Zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 – „ZDENCI“ ima ukupno 58 bodova i zbog toga je dobilo ocjenu III. bonitetnog razreda za srnu običnu u nizinskom tipu lovišta bez poplava. Što znači da lovište ima dobre uvijete za uzgoj srne obične i da je stanište dobro za srneću divljač.

Prema tablicama za bonitiranje i prema uputstvima stručne podloge na ovom lovištu može se uzgajati 6,0 grla srne obične na 100 ha lovnoproduktivne površine što znači da se može uzgajati oko 126 grla na 2.100 ha. Koeficijent prirasta iznosi 0,8 na broj srna starijih od 2 godine što znači da prosječni godišnji prirast iznosi oko 38 grla. Po tome se može zaključiti da je gospodarski kapacitet lovišta oko 164 grla (matični fond + prirast). Prevelik broj određene vrste divljači u lovištu može uništiti stanište iz tog razloga se određuje gospodarski kapacitet lovišta.

5.2. Određivanje lovnoproduktivne površine lovišta (LPP)

Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 – „Zdenci“ navodi kako prema Stručnoj podlozi ministarstva nadležnog za poslove lovstva kod obračuna LPP za srnu običnu ne obračunavaju površine prvog dobnog razreda do 10-te godine starosti i sastojine zadnjeg dobnog razreda odnosno šume koje su u fazi oplodnih sječa.

U zajedničkom otvorenom lovištu „Zdenci“ od ukupne površine šuma (državne i privatne šume te neobrasle) koja iznosi 788 ha u lovnoproduktivnu površinu pripada 400 ha, a od poljoprivredne površine koja iznosi 5.509 ha, lovnoproduktivna površina iznosi 1.700 ha. U poljoprivredne površine ubrajaju se oranice koje su najviše zastupljene (1.500 ha), livade, pašnjaci i ostalo.

6. SRNA OBIČNA (*Capreolus Capreolus*)

Carstvo: Životinje (*Animalia*)

Koljeno: Svitkovci (*Chordata*)

Potkoljeno: Kralježnjaci (*Vertebrata*)

Razred: Sisavci (*Mammalia*)

Podrazred: Pravi sisavci (*Theria*)

Red: Dvopapkari/ parnoprstaši (*Artiodactyla*)

Podred: Preživači (*Ruminantia*)

Porodica: Jeleni (*Cervidae*)

Potporodica: Nepravi jeleni (*Odocoileinae*)

Rod: Srna (*Capreolus*)

Vrsta: Srna obična (*Capreolus capreolus L.*)

Slika 3. Vanjski izgled ženke i mužjaka srne obične

Izvor: https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn%3AANd9GcTtTZ2agoppvBObrvaMVn37gxDGYmrHdgiMdQ&usqp=CAU&fbclid=IwAR3-pPKAJE23-1mV3sCM5vh216kaliUpNh4ndP_8hBuyxNgvVOL2AS0qv68

6.1. Rasprostranjenost

Srna obična je rasprostranjena gotovo na cijeloj površini Europe, od Skandinavije do sredozemnih obala. Najviše ih ima u Njemačkoj, Češkoj, Slovačkoj, Danskoj i Austriji. Kako obitava na površinama cijele Europe tako obitava i na površinama cijele hrvatske osim na otocima, iako je u posljednjih nekoliko desetljeća osvojila Istru, Hrvatsko primorje i otok Krk. Stjepan Darabuš i suradnici (2012.) navode da su najbolji srnjaci odstrijeljeni su u Mađarskoj i Švedskoj.

6.2. Stanište

Srna obična je jako plaha šumska životinja stoga obitava u šumama i to pretežno uz rubove šuma što služi kao zaklon i kao hrana. Srna obična voli obitavati gdje ima dosta voćaka, zeljastog bilja, žirova, kestenova, bukvice i pašnih površina. Takva su staništa najpoželjnija za ovu vrstu divljači. Uz sve navedeno voli mjesta uz potoke ili rijeke. Kada ponestane hrane srna obična čini štetu na poljoprivrednim kulturama na način da jede žitarice, šećernu repu, grah i dr., a u šumarstvu tako da jede izbojke i oštećivanjem stabala kada čisti rogove od koru tih stabala.

6.3. Vanjski izgled

Stjepan Darabuš i suradnici (2012.) navode da mužjaka nazivamo srnjak, ženku srna, a mlado lane.

Ženka u starosti 9 mjeseci do prvog lanjenja naziva se dvizica. Visina u grebenu iznosi mu oko 75cm, duljina tijela 130-140 cm. Teži 20-35 kg. Ženka je manja po visini i lakša po težini (17-25 kg). Stjepan Darabuš i suradnici (2012.) navode da im je ljetna boja dlake crvenkasto smeđa, na stražnjici srne imaju oznaku od žućkasto bijele dlake srcolikog oblika, a srnjaci ovalnog oblika, dok im je zimska dlaka siva ili sivo smeđa, a bijele oznake na stražnjici znatno su veće i istog oblika kao i ljeti.

Srne gu građene tako da lako preskaču sve prepreke poput grmlja i šikara, ali nisu građene za dugo trčanje. Osjetila su slabije razvijena nego kod jelena običnog, ali zato imaju jako razvijene mirisne žlijezde pomoću kojih ostavljaju trag u šumi. Čulo sluha i mirisa su dobro razvijena, ali čulo vida je slabije razvijeno. Mužjak nosi rogove dok ih ženka nema, iako se mogu pojaviti kod stare i jalove ženke kržljavi roščići. Hrvatska enciklopedija navodi da su rogovi izrasline različita oblika na prednjoj strani glave nekih sisavaca

kopitara; većinom služe za obranu, a razvijaju se od kože, od kože i koštane osnove ili pak od same koštane osnove. U mužjaka porodice jelena (Cervidae) na čeonim kostima lubanje izraste razgranato koštano rogovlje (ženke ga imaju jedino u sobova), koje periodično otpada; tijekom razvoja osjetljivo je (mekano, puno krvnih žila), pokriveno dlakavom kožom.

Mladom muškom lanetu u prosincu i siječnju izrastu tzv. mladenački rogovi, po tome se srna obična razlikuje od ostalih punorožaca. Mladenački rogovi su mali rošćići bez čupe do 1 cm dužine. Ti rošćići nemaju ružu, otpadaju u siječnju i odmah počinju rasti pravi rogovi. Mladenački rogovi ne rastu svima muškim lanićima već onima koji su izrazito razvijeni. Prvi rogovi mogu biti male kvržice, šiljci, vile ili rogovi s tri paroška što je izuzetno rijetko. Prve rogove srnjaci čiste od basta (kože) u lipnju i početkom srpnja na način da rogovima stružu od kora ili grane (najpoželjnije voćki) stabala. Stjepan Darabuš i suradnici (2012.) navode da se druge i treće godine uspostavi normalni ciklus rasta rogova gdje srnjak odbaci rogove u studenom i odmah mu počnu rasti novi rogovi u čupi, a čisti ih krajem ožujka i tijekom travnja.

Srnjaku rastu rogovi zimi. Tijekom zime zbog toga bi trebalo osigurati srnjacima dobru prihranu i sol s dodacima kalcija i fosfora kako bi se rogovi što bolje razvili.

Slika 4. Vanjski izgled srnjaka

Izvor: https://www.freepik.com/premium-photo/elegant-roe-deer-capreolus-capreolus-buck-looking-shoulder-flourishing-summer-meadow-with-yellow-flowers-lovely-wild-animal-listening-attentively-nature-with-copy-space_7385673.htm

Slika 5. Vanjski izgled srne i laneta

Izvor: <https://lovackimagazin.rs/wp-content/uploads/2021/04/Srna-i-lane.jpg?fbclid=IwAR2gR7OKn2Gh8VYr8sWxEfRGqw0liqMJjcKSVG4II2J7ofiqyJ7EYM4Gftg>

6.4. Razmnožavanje

Srna obična se pari od polovice srpnja do polovice kolovoza. Prvo srnjaci zauzimaju teritorije i brane od drugih. Stjepan Darabuš i suradnici (2012.) navode da se parenje odvija tako da srnjak pronalazi srnu po mirisu i piskanju.

Srnjak se pari samo sa jednom srnom s kojom ostaje 2-3 dana. Na kraju trče u krugu što se može vidjeti na proplancima u šumama po ugaženoj travi u krug. Nakon parenja s jednom srnom, srnjak pronalazi drugu srnu i tako se može spariti sa 5 srna. Karakteristično za srnu je embriotenija odnosno mirovanje zametka. Zametak se razvija 2 tjedna i onda stane sa razvojem do mjeseca prosinca, tek nakon toga počinje se razvijati neprestano. Ova pojava se događa zbog toga što se sve srne ne oplode u ljeti nego neke budu oplodene naknadno. Ženke koje budu oplodene naknadno kod njih se zametak neprekidno razvija. Zbog embriotenije srne koje su oplodene ljeti i one koje su oplodene zimi lane se u isto vrijeme. Vrijeme lanjenja je u mjesecu svibnju. Srna je bređa 9 mjeseci. Lane 1-3 laneta, najčešće 2. Srna ima četiri sise, a lane siše do kraja mjeseca studenog. Srna obična je spolno zrela nakon prve godine.

6.5. Ponašanje i migracije

Srne izbjegavaju život u stadu. To čine od kasne jeseni do početka proljeća radi veće sigurnosti i zaštite. Tada imaju svog vođu odnosno srnu koja skuplja na okup svu svoju lanad od ove i prethodne godine, nakon toga im se pridružuju srnjaci. Na proljeće srnjaci odlaze i obilježavaju svoje teritorije. Srne su teritorijalne jedinice pa nastoje ostati na onom teritoriju gdje se olane. Stariji srnjaci tjeraju mlađe sa svog teritorija te su mlađi srnjaci prisiljeni otići na drugo stanište odnosno moraju si naći svoj teritorij. Teritorij jednog srnjaka iznosi oko 10 hektara ali nije rijetko da bude i 70-100 hektara. Razlog tome je mir, neometanost, zaklon i hrana. Što je veći mir, bolja i kvalitetnija hrana srnjak si obilježava veći teritorij.

6.6. Prehrana i prihrana srne obične u lovištu

Srneća divljač nije jako izbirljiva po pitanju hrane. Najviše voli pasti i boraviti uz rubove šuma pogotovo ako su u tom dijelu voćke. Kako bi mogli razumjeti važnost prehrane i prihrane srneće divljači prvo moramo pojasniti te pojmove. Prehrana divljači je hrana koju divljač ima dostupnu tijekom cijele godine, a prihrana je hrana koju povremeno iznosimo

pred divljač odnosno u lovnogospodarske objekte tijekom nepovoljnih razdoblja. U većini slučajeva je to u zimi kada je smanjena količina prirodnog izvora hrane te se divljači mora osigurati dodatna hrana. Kada divljač tijekom nepovoljnih razdoblja nema dovoljno hrane tada odlazi na poljoprivredne površine i tako ratarima uništava usjeve. Osim što uništavaju poljoprivredne površine tako uništavaju i šumske površine na način da kidaju izbojke i pupove sa stabala. S druge strane ako divljač nema dovoljno pitke vode (što u ovom lovištu nije slučaj) tada odlaze u potragu za vodom preko cesta, autocesta i ostalih putova te na taj način može doći do stradavanja divljači.

Pravilna prehrana i prihrana utječe na njihov razvoj i vrijednost trofeja. Kako bi željeli da trofej srneće divljači bude srednje ili visoke vrijednosti mora joj se osigurati što bolja prehrana i prihrana. Kako je već prije navedeno srna za svoju prehranu traži što je u lovištu ponuđeno tijekom cijele godine. Prehrana joj se uglavnom sastoji od vočki, paše, brsta pupova i izbojaka, u jesen plodove poput žirova i sjemenki, također voli otići i na poljoprivredne površine i tražiti na poljima žitarice i razno zeljasto povrće. Kada nastupe nepovoljni zimski dani u kojima srneća divljač ne može ovu hranu naći u prirodi tada lovačka udruga osigurava pravilnu prihranu za srnu običnu.

Prihrana se sastoji od:

- Zrnate hrane
- Voluminozne hrane
- Sočne hrane

Lovište je nizinskog tipa te s toga računa da ima oko 120 zimskih dana odnosno dana u kojima srneća i druga divljač nema stalnu i pravilnu prehranu. Prihrana koja se iznosi pred divljač mora uvijek biti svježja i ne smije biti trula niti pokvarena. U slučaju da bude blaga zima te nastupi proljeće ranije, prihranu ne smijemo prestati iznositi u hranilišta jer su u tom periodu srne gravidne i srnjacima se počinju formirati rogovi. Naglim ukidanjem prihrane možemo naštetiti rastu i formiranju rogova srnjaka i utjecati na gravidnost srne.

Za zrnatu hranu koristi se kukuruz, zob, pšenica i ječam. Zrnata hrana se stavlja u korita odnosno valove koji su napravljeni ispod jasli.

Od voluminozne hrane koristi se sijeno lucerne, djetelinsko travne smjese i stočni kelj. Voluminozna hrana se iznosi za vrijeme dugotrajnog snijega, duge zime ili ledene pokorice. Srneća divljač ne preferira voluminoznu hranu bogatu drvnenastom

komponentom dugih vlakana takav primjer je sijeno s obične travne livade. Srni treba iznositi voluminoznu hranu od sušenih mladih biljaka koje su bogate lisnom masom.

U stočnu hranu pripada stočna i šećerna repa, jabuke, mrkve, krumpir i silaža. Treba napomenuti kako se stočna hrana uvijek izlaže u količinama kako bi se izbjeglo truljenje i kvarenje. Svakako bi trebalo dodati da se stočna hrana ne izlaže na temperaturama manjim od -5 °C. U slučaju da divljač jede smrznutu stočnu hranu doći će do probavnih smetnji i uginuća.

Slika 6. Prikaz srneće divljači koja se prihranjuje kukuruzom

Foto: Tihana Dročić

Tablica 4. Prikaz vrste i količine hrane koja je pripisana i ostvarena za pojedinu lovnu godinu

Izvor: Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 – „Zdenci“ za razdoblje gospodarenja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026.

PRIHRANA (kg)			
LOVNA GODINA	VRSTA HRANE	PLANIRANO	OSTVARENO
1. travnja 2016.- 31. ožujka 2017. godine	Zrnata	6.350	6.350
	Voluminozna	900	1.100
	Sočna	2.100	1.800
	Sol i mineralna smjesa	180	180
1. travnja 2017.- 31. ožujka 2018. godine	Zrnata	6.350	6.200
	Voluminozna	900	1.000
	Sočna	2.100	1.900
	Sol i mineralna smjesa	180	180
1. travnja 2018.- 31. ožujka 2019. godine	Zrnata	6.350	6.400
	Voluminozna	900	800
	Sočna	2.100	2.000
	Sol i mineralna smjesa	180	200
1. travnja 2019.- 31. ožujka 2020. godine	Zrnata	6.350	6.400
	Voluminozna	900	800
	Sočna	2.100	2.000
	Sol i mineralna smjesa	180	200
1. travnja 2020.- 31. ožujka 2021. godine	Zrnata	6.350	6.200
	Voluminozna	900	200
	Sočna	2.100	2.200
	Sol i mineralna smjesa	180	180
1. travnja 2021.- 31. ožujka 2022. godine	Zrnata	6.350	6.350
	Voluminozna	900	900
	Sočna	2.100	2.100
	Sol i mineralna smjesa	180	180

Tablica nam prikazuje koja je količina propisana u kilogramima za svaku vrstu hrane. U lovištu bi u svakoj lovnoj godini trebalo biti 6.350 kg zrnate hrane, 900 kg voluminozne hrane, 2.100 kg sočne hrane i 180 kg soli i mineralne smjese. Iz tablice se vidi kako postoje jako mala odstupanja u pojedinim godinama u ostvarenju planiranog. Najčešće je manje voluminozne hrane iz razloga što se ona izlaže pred divljač samo u slučajevima duge zime i dubokog snijega. Najvažnije je da divljač ima dovoljne količine zrnate i sočne hrane kao i uvijek dostupnu sol i mineralne smjese, a to se vidi u priloženoj tablici.

7. LOVNOGOSPODARSKI OBJEKTI

Za pravilan uzgoj i zaštitu divljači potrebno je uređenje lovišta. Pod tim se smatraju radnje poput čišćenja šumskih prosjeka, sadnja višegodišnjih i jednogodišnjih remiza, sjetva trava i žitarica, osiguranje hrane za divljač i izgradnja lovnogospodarskih objekata.

Lovnogospodarski objekti se razlikuju od lovnotehničkih objekata po tome što lovnogospodarski objekti služe za uzgoj i zaštitu divljači, a lovnotehnički objekti služe za lov divljači (npr. osmatračnice, visoke čeke i dr.). U lovištu ima ukupno 7 visokih čeka.

Slika 7. Primjer visoke čeke

Foto: Tihana Dročić

Lovnogospodarski objekti su:

- hranilišta
- pojilišta
- solišta
- spremišta za hranu
- sabirališta i zimovališta za pernatu divljač
- ograde

- uskočnice
- kolibe

HRANILIŠTA: Hranilišta se postavljaju kako bi se u njih mogla staviti prihrana koja je potrebna u određenim dijelovima godine kada nema dovoljnog prirodnog izvora hrane, najčešće je to u zimskom periodu. Hranilišta bi trebala biti izgrađena od prirodnih materijala (npr. drvo) i trebala bi biti postavljena gdje obično srne obitavaju ili neposredno u blizini. Hranilište je natkriveni prostor ispod kojeg odlažemo hranu za divljač. Postoje hranilišta za krupnu divljač i manja i drugačija hranilišta za sitnu divljač.

U hranilišta za krupnu divljač odlažemo voluminoznu hranu i žitarice te se grade jasje ispod kojih se stavlja korito za žitarice, a sve skupa je natkriveno tako da ne kisne. Ako se treba izložiti silaža tada su potrebna korita na stupovima.

Slika 8. Primjer hranilišta za srnu običnu

Foto: Tihana Dročić

POJILIŠTA: U većini lovišta nije potrebno graditi dodatna pojilišta jer se divljač napaja iz potoka, rijeka, kanala odnosno iz prirodnih izvora. U ovom lovištu ima dovoljno rijeka, potoka, bara, kanala i ima dosta padalina tijekom cijele godine te nije potrebno graditi dodatna pojilišta. Iako u nekim lovištima nema dovoljno rijeka, potoka, jezera pa je potrebno urediti mjesta na kojima se skuplja voda. Neka lovišta nemaju ni tu mogućnost (npr. lovišta na Mediteranu) pa je potrebno izgraditi pojilišta koja moraju imati nepropusno dno te se trebaju nalaziti u zasjedi grmlja ili drveća kako bi spriječili grijanje vode.

SOLIŠTA: Sol treba biti izložena divljači tijekom cijele godine jer utječe na rast i razvoj tijela, rogova i dr. U solišta se postavlja sol sa vitaminsko- mineralnim dodacima, u zajedničkom otvorenom lovištu X/117 „Zdenci“ dodaje se po potrebi i antiparazitska sredstva. Solišta se nalaze u kod svakog hranilišta namijenjenim za srne (kod nekih hranilišta ima i 2 solišta). Sol može biti ponuđena divljači u obliku cigle, koluta ili mljevena. Solišta trebaju biti građena na način da se ne može pokvariti. Solišta su uglavnom na zemlji ograđena sa 4 strane ili u panju.

Slika 9. Primjer solišta

Foto: Tihana Dročić

Tablica 5. Prikaz broja lovnogospodarskih objekata u lovištu

Izvor: https://juzpupvz.hr/wp-content/uploads/2018/05/ff-1_polazista.pdf

Hranilišta za srneću divljač	10
Fazanska hranilišta	30
Kukuruzane	4
Solišta	31

8. SMJERNICE BUDUĆEG GOSPODARENJA SRNOM OBIČNOM

Tablica 6. Prikaz budućeg gospodarenja srnom običnom na zajedničkom otvorenom lovištu broj: X/117 „Zdenci“

Izvor: Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 „Zdenci“ za razdoblje gospodarenja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026.

VRSTA DIVLJAČI	SRNA OBIČNA (Capreolus capreolus L.)
NAMJENA LOVIŠTA	Uzgoj, zaštita, lov i korištenje srne obične u otvorenom lovištu
CILJ LOVNOG GOSPODARENJA	Uzgoj zdrave i stabilne populacije srne obične
NAČIN UZGOJA	Prirodan
OMJER SPOLOVA (M:Ž)	1:1
GOSPODARSKA STAROST (samo za krupnu divljač)	7 i više godina
DOBNA STRUKTURA (samo za krupnu divljač)	Pomladak 25%; Mladi 34%; Srednji 23%; Zreli 18%; za oba spola
LOVNOPRODUKTIVNA POVRŠINA	2.100 ha
BONITETNI RAZRED	III. bonitetni razred (nizinski tip lovišta bez poplava)
BROJ DIVLJAČI NA LOVNOJ JEDINICI (100ha)	6,0 grla
MATIČNI FOND	126 grla
KOEFICIJENT PRIRASTA	0,8 na broj ženki (srna) starijih od (2) godine
PRIRAST	38 grla
GOSPODARSKI KAPACITET (GK= MF+ P)	G.K. 164 grla= M.F. 126 + P. 38

8.1. Dobni razredi i gospodarska starost srne obične u lovištu

Tablica 7. Prikaz dobnih razreda srne obične za oba spola

Izvor: Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 „Zdenci“ za razdoblje gospodarenja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026.

SRNA OBIČNA	MLADUNČAD	POMLADAK	MLADI	SREDNJI	ZRELI
STAROST (godina)	1	2	3 - 4	5 - 6	7 i više

8.2. Gospodarska starost

Prema lovnogospodarskoj osnovi za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 – „Zdenci“ gospodarska starost srne obične je 7 i više godina. Trofejno vrijednim srnjacima smatra se divljač muškog spola od treće godine na više, odnosno to su mladi, srednji i zreli srnjaci.

8.3. Prikaz gospodarenja srnećom divljači kroz 6 godina

U dolje navedenim tablicama se nalaze svi podaci o razvojnom fondu srne obične u zajedničkom otvorenom lovištu X/117 „Zdenci“ u razdoblju od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2022. godine. Kroz navedene tablice se može uočiti kako se planirani i ostvareni fond divljači ne podudara uvijek. Razlog tomu je što se mora održati brojno stanje matičnog fonda odnosno kako bi se izbjeglo smanjenje fonda divljači. Ako je npr. planirani prirast 38 grla (muških i ženskih), a ostvareni prirast bude 36 muških i ženskih grla (tablica za gospodarsko razdoblje 1. travnja 2019. – 31. ožujka 2020. godine) onda neće ni odstrel biti 38 grla kako je planirano nego će biti manje odstrijeljene divljači u toj lovnoj godini.

Tablica 8. Prikaz gospodarskog razdoblja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2017. godine
Izvor: Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 „Zdenci“ za
razdoblje gospodarenja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026.

RAZVOJ FONDA SRNE OBIČNE (glavna vrsta krupne divljači)																
FONDOVI		DOBNA STRUKTURA										Σ		ΣΣ		
		MLADUNČAD		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA						
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž			
		grla														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
MATIČNI FOND	PLANIRANI															
	OSTVARENI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126		
ISPUŠTANJE DIVLJAČI	PLANIRANI															
	OSTVARENI															
RASPLODNI FOND	PLANIRANI					20	20	15	15	12	12	47	47	94		
	OSTVARENI					20	20	15	15	12	12	47	47	94		
PRIRAST	PLANIRANI	19	19									19	19	38		
	OSTVARENI	19	19									19	19	38		
FOND PRED LOV	PLANIRANI	19	19	16	16	20	20	15	15	12	12	82	82	164		
	OSTVARENI	19	19	16	16	20	20	15	15	12	12	82	82	164		
LOV	PLANIRANI	PRIRODNO UZGOJENA DIVLJAČ	LOV (prema osnovi)	3	3	4	4	4	4	2	2	6	6	19	19	38
			LOV (prema stvarnom stanju)	3	3	4	4	4	4	2	2	6	6	19	19	38
		ISPUŠTENA DIVLJAČ	LOV													
			OTPAD													
	OSTVARENI	PRIRODNI UZGOJENA DIVLJAČ	LOV	6	7	2	2	2	1	1		6	4	17	14	31
			OTPAD			2	2		1		1		1	2	5	7
		ISPUŠTENA DIVLJAČ	LOV													
			OTPAD													
		Σ		6	7	4	4	2	2	1	1	6	5	19	19	38
		IZVRŠENJA %														
OBRAZLOŽENJE																
FOND NAKON LOVA	PLANIRANI		16	16	12	12	16	16	13	13	6	6	63	63	126	
	OSTVARENI		13	12	12	12	18	18	14	14	6	7	63	63	126	
PRIJELAZ	PLANIRANI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126		
	OSTVARENI			13	12	21	21	16	16	13	14	63	63	126		

Tablica 9. Prikaz gospodarskog razdoblja od 1. travnja 2017. do 31. ožujka 2018.

godine

Izvor: Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 „Zdenci“
za razdoblje gospodarenja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026.

RAZVOJ FONDA SRNE OBIČNE (glavna vrsta krupne divljači)																
FONDOVI		DOBNA STRUKTURA										Σ		ΣΣ		
		MLADUNČAD		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA						
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž			
		grla														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
MATIČNI FOND	PLANIRANI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126		
	OSTVARENI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126		
ISPUŠTANJE DIVLJAČI	PLANIRANI															
	OSTVARENI															
RASPLODNI FOND	PLANIRANI					20	20	15	15	12	12	47	47	94		
	OSTVARENI					20	20	15	15	12	12	47	47	94		
PRIRAST	PLANIRANI	19	19									19	19	38		
	OSTVARENI	19	19									19	19	38		
FOND PRED LOV	PLANIRANI	19	19	16	16	20	20	15	15	12	12	82	82	164		
	OSTVARENI	19	19	16	16	20	20	15	15	12	12	82	82	164		
LOV	PLANIRANI	PRIRODNO UZGOJENA DIVLJAČ	LOV (prema osnovi)	3	3	4	4	4	4	2	2	6	6	19	19	38
			LOV (prema stvarnom stanju)	3	3	4	4	4	4	2	2	6	6	19	19	38
		ISPUŠTENA DIVLJAČ	LOV													
			OTPAD													
	OSTVARENI	PRIRODNI UZGOJENA DIVLJAČ	LOV	9	9	1			2		1	7	9	17	21	38
			OTPAD													
		ISPUŠTENA DIVLJAČ	LOV													
			OTPAD													
		Σ		9	9	1			2		1	7	9	17	21	38
		IZVRŠENJA %														
OBRAZLOŽENJE																
FOND NAKON LOVA	PLANIRANI		16	16	12	12	16	16	13	13	6	6	63	63	126	
	OSTVARENI		10	10	15	16	20	18	15	14	5	3	65	61	126	
PRIJELAZ	PLANIRANI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126		
	OSTVARENI			10	10	25	25	18	16	12	10	65	61	126		

Tablica 10. Prikaz gospodarskog razdoblja od 1. travnja 2018. do 31. ožujka 2019.
godine

Izvor: Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 „Zdenci“ za
razdoblje gospodarenja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026.

RAZVOJ FONDA SRNE OBIČNE (glavna vrsta krupne divljači)																
FONDOVI		DOBNA STRUKTURA										Σ		ΣΣ		
		MLADUNČAD		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA						
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž			
grla																
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
MATIČNI FOND	PLANIRANI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126		
	OSTVARENI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126		
ISPUŠTANJE DIVLJAČI	PLANIRANI															
	OSTVARENI															
RASPLODNI FOND	PLANIRANI					20	20	15	15	12	12	47	47	94		
	OSTVARENI					20	20	15	15	12	12	47	47	94		
PRIRAST	PLANIRANI	19	19									19	19	38		
	OSTVARENI	19	19									19	19	38		
FOND PRED LOV	PLANIRANI	19	19	16	16	20	20	15	15	12	12	82	82	164		
	OSTVARENI	19	19	16	16	20	20	15	15	12	12	82	82	164		
LOV	PLANIRANI	PRIRODNO UZGOJENA DIVLJAČ	LOV (prema osnovi)	3	3	4	4	4	4	2	2	6	6	19	19	38
			LOV (prema stvarnom stanju)	3	3	4	4	4	4	2	2	6	6	19	19	38
		ISPUŠTENA DIVLJAČ	LOV													
			OTPAD													
	OSTVARENI	PRIRODNI UZGOJENA DIVLJAČ	LOV	3	3	4	4	4	4	2	2	6	6	19	19	38
			OTPAD													
		ISPUŠTENA DIVLJAČ	LOV													
			OTPAD													
		Σ														
		IZVRŠENJA %														
OBRAZLOŽENJE																
FOND NAKON LOVA	PLANIRANI			16	16	12	12	16	16	13	13	6	6	63	63	126
	OSTVARENI			16	16	12	12	16	16	13	13	6	6	63	63	126
PRIJELAZ	PLANIRANI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126		
	OSTVARENI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126		

Tablica 11. Prikaz gospodarskog razdoblja od 1. travnja 2019. do 31. ožujka 2020. godine
Izvor: Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 „Zdenci“ za
razdoblje gospodarenja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026.

RAZVOJ FONDA SRNE OBIČNE (glavna vrsta krupne divljači)																	
FONDOVI		DOBNA STRUKTURA										Σ		ΣΣ			
		MLADUNČAD		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA							
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž				
		grla															
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			
MATIČNI FOND	PLANIRANI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126			
	OSTVARENI			16	16	20	20	15	15	8	10	59	61	120			
ISPUŠTANJE DIVLJAČI	PLANIRANI																
	OSTVARENI																
RASPLODNI FOND	PLANIRANI					20	20	15	15	12	12	47	47	94			
	OSTVARENI					20	20	15	15	8	10	43	45	88			
PRIRAST	PLANIRANI	19	19									19	19	38			
	OSTVARENI	18	18									18	18	36			
FOND PRED LOV	PLANIRANI	19	19	16	16	20	20	15	15	12	12	82	82	164			
	OSTVARENI	18	18	16	16	20	20	15	15	8	10	78	80	158			
LOV	PLANIRANI	PRIRODNO UZGOJENA DIVLJAČ	LOV (prema osnovi)	3	3	4	4	4	4	2	2	6	6	19	19	38	
			LOV (prema stvarnom stanju)	2	2	4	4	4	4	2	2	2	4	14	16	30	
		ISPUŠTENA DIVLJAČ	LOV														
			OTPAD														
	OSTVARENI	PRIRODNI UZGOJENA DIVLJAČ	LOV	2	2	1	4	3	4	2	2	2	4	10	16	26	
			OTPAD			1		1								2	
		ISPUŠTENA DIVLJAČ	LOV														
			OTPAD														
		Σ		2	2	2	4	4	4	2	2	2	4	12	16	28	
		IZVRŠENJA %															
OBRAZLOŽENJE																	
FOND NAKON LOVA	PLANIRANI			16	16	12	12	16	16	13	13	6	6	63	63	126	
	OSTVARENI			16	16	14	12	16	16	13	13	6	6	65	63	128	
PRIJELAZ	PLANIRANI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126			
	OSTVARENI			16	16	22	20	14	14	13	13	65	63	128			

Tablica 12. Prikaz gospodarskog razdoblja od 1. travnja 2020. do 31. ožujka 2021.
godine

Izvor: Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 „Zdenci“
za razdoblje gospodarenja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026.

RAZVOJ FONDA SRNE OBIČNE (glavna vrsta krupne divljači)																
FONDOVI		DOBNA STRUKTURA										Σ		ΣΣ		
		MLADUNČAD		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA						
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž			
		grla														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
MATIČNI FOND	PLANIRANI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126		
	OSTVARENI			16	16	22	20	14	14	13	13	65	63	128		
ISPUŠTANJE DIVLJAČI	PLANIRANI															
	OSTVARENI															
RASPLODNI FOND	PLANIRANI					20	20	15	15	12	12	47	47	94		
	OSTVARENI					22	20	14	14	13	13	49	47	96		
PRIRAST	PLANIRANI	19	19									19	19	38		
	OSTVARENI	19	18									19	18	37		
FOND PRED LOV	PLANIRANI	19	19	16	16	20	20	15	15	12	12	82	82	164		
	OSTVARENI	19	18	16	16	22	20	14	14	13	13	84	81	165		
LOV	PLANIRANI	PRIRODNO UZGOJENA DIVLJAČ	LOV (prema osnovi)	3	3	4	4	4	4	2	2	6	6	19	19	38
			LOV (prema stvarnom stanju)	3	2	4	4	6	4	1	1	6	7	21	18	39
		ISPUŠTENA DIVLJAČ	LOV	2	2	3	3	5	4			6	7	16	16	32
			OTPAD	1						1				2		2
	OSTVARENI	PRIRODNI UZGOJENA DIVLJAČ	LOV	2	2	3	3	5	4			6	7	16	16	32
			OTPAD	1						1				2		2
		ISPUŠTENA DIVLJAČ	LOV													
			OTPAD													
		Σ		3	2	3	3	5	4	1		6	7	18	16	34
		IZVRŠENJA %														
OBRAZLOŽENJE																
FOND NAKON LOVA	PLANIRANI		16	16	12	12	16	16	13	13	6	6	63	63	126	
	OSTVARENI		16	16	13	13	17	16	13	14	7	6	66	65	131	
PRIJELAZ	PLANIRANI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126		
	OSTVARENI			16	16	21	21	15	15	14	13	66	65	131		

Tablica 13. Prikaz gospodarskog razdoblja od 1. travnja 2021. do 31. ožujka 2022. godine
Izvor: Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 „Zdenci“ za
razdoblje gospodarenja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026.

RAZVOJ FONDA SRNE OBIČNE (glavna vrsta krupne divljači)																
FONDOVI		DOBNA STRUKTURA										Σ		ΣΣ		
		MLADUNČAD		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA						
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž			
		grla														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
MATIČNI FOND	PLANIRANI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126		
	OSTVARENI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126		
ISPUŠTANJE DIVLJAČI	PLANIRANI															
	OSTVARENI															
RASPLODNI FOND	PLANIRANI					20	20	15	15	12	12	47	47	94		
	OSTVARENI					20	20	15	15	12	12	47	47	94		
PRIRAST	PLANIRANI	19	19									19	19	38		
	OSTVARENI	19	19									19	19	38		
FOND PRED LOV	PLANIRANI	19	19	16	16	20	20	15	15	12	12	82	82	164		
	OSTVARENI	19	19	16	16	20	20	15	15	12	12	82	82	164		
LOV	PLANIRANI	PRIRODNO UZGOJENA DIVLJAČ	LOV (prema osnovi)	3	3	4	4	4	4	2	2	6	6	19	19	38
			LOV (prema stvarnom stanju)	3	3	4	4	4	4	2	2	6	6	19	19	38
		ISPUŠTENA DIVLJAČ	LOV													
			OTPAD													
	OSTVARENI	PRIRODNI UZGOJENA DIVLJAČ	LOV		4	3	1	5	2	1	1	5	4	14	12	26
			OTPAD	1			1		1					1	2	3
		ISPUŠTENA DIVLJAČ	LOV													
			OTPAD													
		Σ		1	4	3	2	5	3	1	1	5	4	15	14	29
		IZVRŠENJA %														
OBRAZLOŽENJE																
FOND NAKON LOVA	PLANIRANI		16	16	12	12	16	16	13	13	6	6	63	63	126	
	OSTVARENI		18	15	13	14	15	17	14	14	7	8	67	68	135	
PRIJELAZ	PLANIRANI			16	16	20	20	15	15	12	12	63	63	126		
	OSTVARENI			18	15	20	22	15	16	14	15	67	68	135		

8.4. Lovostaj i lov

Lovostaj je razdoblje zabrane lova i određuje se za svaku vrstu divljači zasebno, ovisno o biološkim svojstvima i ekološkim uvjetima staništa. Vrijeme lova na srnjaka je od 16.4. do 30.9., a vrijeme lova na srnu je od 1.9. do 31.1.

Srneća divljač se lovi tehnikom pojedinačnog lova. To znači da se lovi dočekom, šuljanjem i vabnjenjem te su vabak i pisak dopušteni u pojedinačnom lovu kao pomoćna sredstva.

Prema Zakonu o lovstvu i pripadajućim podzakonskim aktima za odstrjel srneće divljači koriste se puške sa užljebljenim cijevima, a najmanja dopuštena kinetička energija zrna na 100 metara je 1000 J (džula) a najmanja težina zrna iznosi 3,2 grama. Najveća dopuštena daljina gađanja iznosi 150 metara.

Za dobar pogodak lovac bi trebao imati sigurnu pušku i optiku ali i smirenu ruku. Neven Kušek (2006.) navodi kako je dokazano da je energija manjih kalibara dostatna za odstrel srneće divljači i da svaki pogodak u vitalne organe uzrokuje sigurnu smrt.

Pascal Durantel (2007.) navodi da je ovisno o boji i gustoći krvi, moguće pretpostaviti mjesto pogotka i težinu ranjavanja divljači.

REAKCIJA SRNE OVISNO O MJESTU POGOTKA

Ovisno o boji i gustoći krvi, moguće je pretpostaviti mjesto pogotka i težinu ranjavanja divljači.

● **Ružičasta, pjenasta krv:** divljač je pogođena u pluća; potraga za ovim grlom bi mogla potrajati.

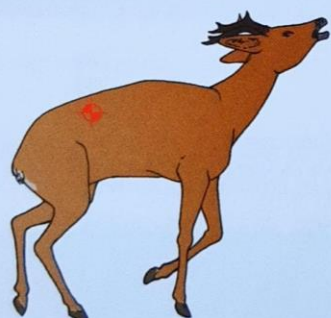
● **Smeđecrvena krv, koja sadrži zelenkaste ostatke neprobavljene hrane:** metak je prošao kroz želudac ili kroz crijeva, grlo će brzo podleći ranama tako da je potraga za njim olakšana.

● **Tamnocrvena krv sa vidljivim ugrušcima:** metak je prošao kroz jetra, potraga će biti poprilično teška, a takva rana je smrtonosna.

● **Tamnocrvena krv koja sadrži veliku količinu ugrušaka:** metak je prošao kroz srce, takva je rana izuzetno smrtonosna.

● **Manja količina žarkocrvene krvi:** površinska ozljeda mišića, rana nije nužno smrtonosna; potraga može biti teška i dugo potrajati.

● **Veća količina žarkocrvene krvi:** ozljeda mišića krupne divljači; potraga je otežana.

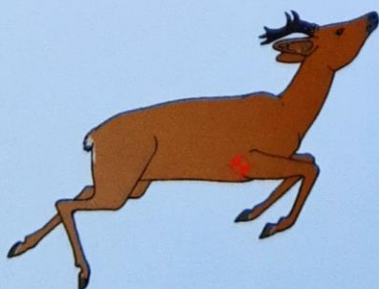
Pogodak u želudac.

Pogodak u prsni koš.

Pogodak u bubreg.

Pogodak u donji dio prsnog koša

Pogodak u kralježnicu.

Slika 10. Reakcija srneće divljači ovisno o mjestu pogotka

Izvor: Pascal Durantel, Enciklopedija lovstva, 330

8.5. Ocjenjivanje trofeja srne obične

Trofej je dio tijela divljači koji si lovac ostavlja za uspomenu na lov i na odstrijeljenu divljač. Naši predci su vjerovali da dijelovi tijela divljači imaju čarobne moći i da pomažu osobi koja ih nosi bilo to na odjeći ili na samom tijelu te da će njihova snaga prijeći na tu osobu.

U današnje vrijeme trofeji služe isključivo kao uspomena na lov. Uz to trofeji se ocjenjuju kako bi se moglo vidjeti gospodarili se dobro ili loše u lovištu. Trofeje možemo podijeliti u dvije vrste, a to su trofeji koji se ocjenjuju i trofeji koji se ne ocjenjuju. Stjepan Darabuš i suradnici (2012.) navode da je međunarodni lovački savjet (CIC) donio formule po kojima se trofeje divljači ocjenjuju.

Nakon odstrela srnjaka odrežemo mu glavu i što prije sklonimo kožu i sve mekane dijelove koje možemo te izvadimo mozak. Očišćenu lubanju potopimo u vodi te vodu mijenjamo. Nakon toga kreće postupak iskuhavanja lubanje. Rogove odnosno vijenac rogova omotamo bilo kakvom tkaninom tako da ne izgube svoju prirodnu boju. Ostatak odnosno lubanja do vijenca ide u kipuću vodu. Vrijeme kuhanja ovisi o starosti srnjaka, bitno je da se ne prekuha jer tada lubanja puca po šavovima. Kada iskuhamo lubanju odmah ju stavljamo u hladnu vodu. Lubanja se smije izbjeliti vodikovim peroksidom u 30%-tnoj otopini. Trofej se stavlja na odgovarajuću malu drvenu dasku tako da ju po potrebi možemo skinuti i ponovno staviti natrag.

Komisija utvrđuje obojenost rogova (prirodna ili umjetna obojanost), utvrđuje vrijeme odstrela, u kojem lovištu, osobu koja se odstrijelila divljač odnosno lovca i je li trofej uređen prema pravilima.

Mjerenje roga srnjaka:

1. mjeri se dužina roga sredinom vanjske strane od donjeg dijela ruže do vršnog paroška i tako za oba roga.
2. Težinu rogova mjerimo preciznom vagom odnosno vaganjem roga na preciznoj vagi u gram točno.
3. Volumen roga mjerimo hidrostatskom vagom na način da rogove uranjamo u vodu vrhom prema dolje do donjeg ruba ruže.
4. Raspon rogova mjerimo metrom na mjestu gdje je raspon rogova najširi s unutarnje strane roga.

5. Obojenost rogova se ocjenjuje na način da se gleda da je rog što tamnije boje tada je rog najkvalitetniji i više se cijeni.
6. Rog je kvalitetniji i dobiva veću ocjenu ako ima veliki broj ikrica i da su one što veće. Manje ikrice znače manju ocjenu.
7. Ruže rogova su bolje ako su što višlje i što šire.
8. Šiljci bi trebali biti jako ušiljeni i svijetli, tada dobivaju najveću ocjenu.
9. Dodaci za izgled i pravilnost rogova mogu iznositi maksimalno 5 točaka, dok odbici mogu iznositi maksimalno 2 točke.

Način lova

Starost divljači procijenjena na godina,

brutto težine od kg i

netto težine (bez iznutrica, glave i nogu do koljena)

..... kg.

Napomena

Izdaje Hrvatski lovački savez

REPUBLIKA HRVATSKA

TROFEJNI LIST

SRNJAK
(*Capreolus capreolus L.*)

Lovac

Adresa

(država)

Broj lovačke iskaznice:

odstrijelio je dana

u lovištu

kod ovlaštenika prava lova

Rogovi srnjaka ocijenjeni su s točaka.

№ 12345678

PODACI O MJERENJU ROGOVA SRNJAKA

Red. broj	Elementi mjerenja	Jed. mjere	Mjera	Sred. mjera	Faktor	Broj točaka			
1.	Duljina roga lijevog desnog	cm			0,50				
2.	Težina rogova *	g							
	Odbitak na:						Bruto		
							Vlagu		
Rez								
	Težina rogova		Neto		0,1 / 0,23				
3.	Volumen rogova	cm ³			0,3				
4.	Raspon rogova	cm		Odnos raspona prema srednjoj dužini 0 - 4					
			 %					
Zbir točaka od 1 - 4									

* Iznimno od formula CIC-a kod ocjene trofeja sme obične - srnjak, dozvoljava se upotreba faktora 0,23 za težina i volumen rogova, za trofeje čija neto težina nije veća od 250 grama.

		Zbir točaka od 1 - 4	
Red. broj	Elementi ocjenjivanja	Mogući broj točaka	Broj točaka
Dodaci na:			
5.	Boja rogova	0-4	
6.	Ikričavost	0-4	
7.	Ruže	0-4	
8.	Šiljke parožaka	0-2	
9.	Pravilnost rogova i dužinu parožaka	0-5	
Zbir točaka od rednog broja 1. do 9.:			
10.	Odbici zbog nepravilnosti rogova	0-5	
Ocjena rogova:			

Članovi komisije:

Mjesto 1.

Datum god. 2.

3.

Ovlaštenik prava lova: M.P.

Slika 11. Prikaz trofejnog lista za srnjaka

Izvor:

<http://www.propisi.hr/print.php?id=2619&fbclid=IwAR1GDWjUqyAtNNB1uRjfbpdE>

[TQfTVYvC7QctXah46-JJy6P7ONpUY684LD8](http://www.propisi.hr/print.php?id=2619&fbclid=IwAR1GDWjUqyAtNNB1uRjfbpdE)

8.6. Bolesti srneće divljači

Divljač je jako podložna raznim oboljenjima koje mogu prenijeti i na domaće životinje i na ljude. Srneća divljač može oboljeti od raznih zaraznih i nezaraznih bolesti jer je iznimno krhka i osjetljiva. Važno je uočiti promjene i znakove bolesti kod srneće divljači na vrijeme kako bi se što prije spriječilo moguće širenje. Promjene kod srne možemo uočiti osmatranjem s lovnotehničkih objekata npr. sa visokih čeka ili osmatračnica. U prirodi ne postoje sredstva za liječenje bolesti te tu ulogu treba preuzeti čovjek. Neke bolesti se ne mogu izliječiti ali se može spriječiti njeno daljnje širenje.

Zdrava jedinka je ona koja reagira i na najmanji pokret bijegom. Zdrava jedinka je također uvijek na oprezu, živahna je i dobro pokretna. Bolesna jedinka je mršava, slabo pokretna, neobičnog ponašanja, moguće razne deformacije na tijelu ovisno o kakvoj vrsti bolesti se radi. Postoje zarazne i nezarazne bolesti kod srneće divljači.

Nezarazne bolesti su one bolesti koje se ne mogu prenositi na druga grla. Jedinka koja ima neku nezaraznu bolest slobodno se može kretati bez da će ugroziti ostale jedinke iz populacije. U nezarazne bolesti pripadaju:

- Upale nezaraznog karaktera
- Proljev od pokvarene hrane
- Otrovanje
- Rane nastale mehaničkim putem
- Šepavost i ostala uganuća

Zarazne bolesti su one bolesti koje mogu prelaziti na druge jedinke u populaciji i razmnožavati se, a uzrokuju ih bakterije i virusi. Nakon svog razmnožavanjem na tlu ulaze u tijelo divljači na razne načine npr. kroz usta i preko rana. Zarazne bolesti nisu u početku vidljive okom nego tek kad divljač oboli i budu vidljivi znakovi. Ove bolesti razaraju organe i krv čime često dolazi do uginuća jedinke. Zarazne bolesti su:

- Bedrenica
- Slinavka i šap
- Leptospiroza
- Aktinomikoza
- Nekrobaciloza

Parazitske bolesti su bolesti čiji su uzroci paraziti odnosno sitne životinje koje se hrane dijelovima svog „domaćina“. Neki paraziti ne čine znatnu štetu na svom „domaćinu“ dok od nekih parazita „domaćin“ odnosno jedinka ugiba. Paraziti mogu biti vanjski i unutarnji ovisno na kojem dijelu tijela se nalaze. Parazitske bolesti su:

- Metiljavost
- Veliki američki jetreni metilj
- Nosni štrk
- Kožni štrk
- Veliki plućni vlasac
- Trakavičavost
- Protostrongiloza
- Proljetni proljev srneće divljači
- Kolibaciloza

9. ZAKLJUČAK

Kada se kaže za nekoga da je lovac ili član lovačke udruge, ljudi nerijetko pomišljaju kako su lovci ubojice nedužnih srna, jelena i ostale divljači. Ljudi koji nisu upoznati s ovom tematikom nerijetko imaju predrasude prema lovcima ne shvaćajući njihovu svrhu i cilj misleći da oni ubijaju životinje iz hobija ili obijesti. Stvarna situacija je zapravo takva da se lovačke udruge bave uzgojem, zaštitom, lovom i korištenjem divljači i njenih dijelova. Što znači da se pravilnim gospodarenjem u lovištu sprječavaju razne štete koje divljač može uzrokovati na poljoprivrednim površinama, vrtovima, šumama čak i štete koje mogu napraviti na cestama prelaženjem u potrazi za vodom ili hranom. Kako bi se pravilno gospodarilo moraju se poštivati određeni zakoni i propisi. Lovci se trebaju pridržavati niza zakona i propisa kako bi očuvali stanište i divljač koja u tom staništu boravi. Jedan od načina očuvanja okoliša i divljači je gospodarska osnova u kojoj se nalaze podaci i upute kako pravilno gospodariti divljači. Gospodarska osnova se propisuje u trajanju od 10 godina. Gospodarska osnova se propisuje za svako lovište pojedinačno kao i za svaku lovnu godinu u tom lovištu. Prije nego se odrede smjernice kako se treba gospodariti u određenom lovištu, stručnjaci izlaze na teren i po utvrđenom stanju na lovištu propisuju način gospodarenja u tom lovištu. Pravilno gospodarenje je od velike važnosti kako za očuvanje okoliša tako i za održavanje gospodarskog kapaciteta lovišta. U lovištu se ne smije dogoditi prekomjerman broj divljači kao niti smanjeni broj divljači. Prekomjernim brojem divljači može doći do uništenja ratarskih i drugih kultura te do pojave raznih zaraznih i nezaraznih bolesti. Smanjenim brojem divljači može se dogoditi da divljač migrira na drugo stanište ili odumre na tom području jer je smanjena reproduktivnost. Kako bi se to izbjeglo potrebno je uočiti i bilježiti u gospodarsku osnovu podatke poput matičnog i rasplodnog fonda, prirasta, odstrela (redovni, uzgojni, sanitarni i redukcijski), uklanjanje uginulih jedinki i dr. Također kada je riječ o lovu treba se pridržavati lovostaja za određenu vrstu divljači kako bi se izbjeglo prekomjerno izlučivanje divljači iz lovišta. Kod pravilnog gospodarenja lovištem potrebna je pravilna prehrana i prihrana divljači kao i pravilna izrada lovnogospodarskih objekata. Sve navedeno i još mnogo toga je potrebno za pravilno gospodarenje kako bi se došlo do određenog cilja koji je postavljen na samom početku gospodarenja.

10. LITERATURA

1. Durantel, P.: Enciklopedija lovstva, Srna, 330, Rijeka 2007.
2. Darabuš, S., Jakelić, I., Kovač, D.: Osnove lovstva. Hrvatski lovački savez, 83-85, 88, 283, Zagreb 2012.
3. Vukelić, J., Rauš, Đ.: Šumrska fitocenologija i šumske zajednice u hrvatskoj. Sveučilište u Zagrebu, 196, 199, 204, 206, Zagreb 1998.
4. Kušek, N.: Lovački vjesnik, Čime lovimo srnjaka, 23, Zagreb 2006.
5. <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=53212&fbclid=IwAR0bt-AOUIgjuQo-oRAoRaq7WBHNnX2MDauBIGSqr45O4pFkOO1oJeXSa-A>
6. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_11_99_1913.html
7. Lovnogospodarska osnova za zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 – „Zdenci“ za razdoblje gospodarenja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2026.

11. SAŽETAK

Lovnogospodarska osnova je planski akt koji se propisuje u razdoblju od 10 godina kojom se detaljno uređuje gospodarenje određenom divljači i lovištem. Ona sadrži uvod, podatke o lovištu, podatke za gospodarenje s divljači i lovištem. Zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 „Zdenci“ je nizinskog tipa površine 6 927 ha. Smješteno je sjeveroistočno od grada Orahovice, uz istočnu granicu Virovitičko-podravske županije. Lovačka udruga „ŠLJUKA“ ZDENCI koja je osnovana 1947. godine gospodari ovim lovištem. Glavne vrste divljači u lovištu su srna obična, zec obični, fazan i prepelica. Cilj lovnog gospodarenja s divljači je razmnožavanje zdravih populacija prirodnim načinom uzgoja u optimalnom broju te korištenje divljači uz očuvanje biološke raznolikosti. Kako bi se znalo kakvi su uvjeti za uzgoj srne obične u lovištu mora se odrediti bonitetni razred. Prema bonitetnim razredu se određuje kako gospodariti određenom divljači. Zajedničko otvoreno lovište „Zdenci“ dobilo je 58 bodova za osnovne čimbenike i time dobilo ocjenu III. bonitetnog razreda što znači da lovište ima dobre uvjete za uzgoj srne obične. Srna obična nije velikih zahtjeva te u lovištu ima dovoljno hrane tijekom cijele godine, ali u nekim mjesecima mora joj se omogućiti kvalitetna prihrana dok pitku vodu ima tijekom cijele godine. Kako bi se pravilno gospodarilo srnećom divljači također se treba obratiti pažnja i na razna oboljenja koja mogu biti zarazna i nezarazna te ih spriječiti prije širenja.

Ključne riječi: Srneća divljač, gospodarenje lovištem, bonitetni razred, lovnogospodarska osnova, otvoreno lovište

12. SUMMARY

Hunting economy base is a planning act prescribed for a period of 10 years, which regulates in detail the management of certain game and hunting grounds. It contains an introduction, information about the hunting grounds, information on game management and hunting grounds. Joint open hunting ground number: X/117 "Zdenci" is of a lowland type with an area of 6 927 ha. It's located northeast of the town of Orahovica, along the eastern border of the Virovitica-Podravina County. The hunting association „ŠLJUKA“ ZDENCI, which was founded in 1947, manages this hunting ground. The main game species in the hunting grounds are roe deer, hare, pheasant and quail. The goal of hunting game management is the reproduction of healthy populations by natural methods of breeding in optimal numbers and the use of game while preserving biological diversity. In order to know what the conditions are for growing roe deer in the hunting grounds, the rating class must be determined. According to the rating class, it is determined how to manage a certain game. The joint open hunting ground "Zdenci" received 58 points for the basic factors and thus received a grade III. rating class, which means that the hunting ground has good conditions for breeding roe deer. The roe deer doesn't have great demands and there is enough food in the hunting ground all year round, but in some months it must be provided with quality supplementary food while drinking water is available throughout the year. In order to properly manage roe deer game, attention should also be paid to various diseases that can be contagious and non-contagious, and to prevent them before they spread.

Key words: Roe deer, hunting management, rating class, hunting economy base, open hunting ground

13. POPIS TABLICA

Tablica 1. Srednja mjesečna temperatura zraka u °C za meteorološku postaju Virovitica

Tablica 2. Prikaz ukupnog broja bodova osnovnih čimbenika u lovištu za srnu običnu

Tablica 3. Bonitetni razredi za krupnu divljač

Tablica 4. Prikaz vrste i količine hrane koja je pripisana i ostvarena za pojedinu lovnu godinu

Tablica 5. Prikaz broja lovnogospodarskih objekata u lovištu

Tablica 6. Prikaz budućeg gospodarenja srnom običnom na zajedničkom otvorenom lovištu broj: X/117 „Zdenci“

Tablica 7. Prikaz dobnih razreda srne obične za oba spola

Tablica 8. Prikaz gospodarskog razdoblja od 1. travnja 2016. do 31. ožujka 2017. godine

Tablica 9. Prikaz gospodarskog razdoblja od 1. travnja 2017. do 31. ožujka 2018. godine

Tablica 10. Prikaz gospodarskog razdoblja od 1. travnja 2018. do 31. ožujka 2019. godine

Tablica 11. Prikaz gospodarskog razdoblja od 1. travnja 2019. do 31. ožujka 2020. godine

Tablica 12. Prikaz gospodarskog razdoblja od 1. travnja 2020. do 31. ožujka 2021. godine

Tablica 13. Prikaz gospodarskog razdoblja od 1. travnja 2021. do 31. ožujka 2022. godine

14. POPIS SLIKA

Slika 1. Položaj Općine Zdenci u Virovitičko podravskoj županiji

Slika 2. Prikaz naselja općine Zdenci

Slika 3. Vanjski izgled ženke i mužjaka srne obične

Slika 4. Vanjski izgled srnjaka

Slika 5. Vanjski izgled srne i laneta

Slika 6. Prikaz srneće divljači koja se prihranjuje kukuruzom

Slika 7. Primjer visoke čeke

Slika 8. Primjer hranilišta za srnu običnu

Slika 9. Primjer solišta

Slika 10. Reakcija srneće divljači ovisno o mjestu pogotka

Slika 11. Prikaz trofejnog lista za srnjaka

15. POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Grafikon prikazuje srednji broj dana s padalinama u lovištu

Grafikon 2. Grafički prikaz zastupljenosti pojedinih šumskih zajednica u lovištu

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Diplomski rad

Fakultet Agrobiotehničkih znanosti Osijek

Sveučilišni diplomski studij, smjer Lovstvo i pčelarstvo

Gospodarenje srnećom divljači u zajedničkom otvorenom lovištu X/117 „Zdenci“

Tihana Dročić

Sažetak: Lovnogospodarska osnova je planski akt koji se propisuje u razdoblju od 10 godina kojom se detaljno uređuje gospodarenje određenom divljači i lovištem. Ona sadrži uvod, podatke o lovištu, podatke za gospodarenje s divljači i lovištem. Zajedničko otvoreno lovište broj: X/117 „Zdenci“ je nizinskog tipa površine 6 927 ha. Smješteno je sjeveroistočno od grada Orahovice, uz istočnu granicu Virovitičko-podravske županije. Lovačka udruga „ŠLJUKA“ ZDENCI koja je osnovana 1947. godine gospodari ovim lovištem. Glavne vrste divljači u lovištu su srna obična, zec obični, fazan i prepelica. Cilj lovnog gospodarenja s divljači je razmnožavanje zdravih populacija prirodnim načinom uzgoja u optimalnom broju te korištenje divljači uz očuvanje biološke raznolikosti. Kako bi se znalo kakvi su uvjeti za uzgoj srne obične u lovištu mora se odrediti bonitetni razred. Prema bonitetnim razredu se određuje kako gospodariti određenom divljači. Zajedničko otvoreno lovište „Zdenci“ dobilo je 58 bodova za osnovne čimbenike i time odbilo ocjenu III. bonitetnog razreda što znači da lovište ima dobre uvjete za uzgoj srne obične. Srna obična nije velikih zahtjeva te u lovištu ima dovoljno hrane tijekom cijele godine, ali u nekim mjesecima mora joj se omogućiti kvalitetna prihrana dok pitku vodu ima tijekom cijele godine. Kako bi se pravilno gospodarilo srnećom divljači također se treba obratiti pažnja i na razna oboljenja koja mogu biti zarazna i nezarazna te ih spriječiti prije širenja.

Rad je izrađen pri: Fakultet Agrobiotehničkih znanosti Osijek

Mentor: Izv.prof.dr.sc. Ivica Bošković

Broj stranica: 51

Broj grafikona i slika: 13

Broj tablica: 13

Broj literaturnih navoda: 7

Jezik izvornika: hrvatski

Ključne riječi: Srneća divljač, gospodarenje lovištem, bonitetni razred, lovnogospodarska osnova, otvoreno lovište

Datum obrane:

Stručno povjerenstvo za obranu:

1. Prof.dr.sc. Tihomir Florijančić, predsjednik
2. Izv.prof.dr.sc. Ivica Bošković, mentor
3. Prof.dr.sc. Zlatko Puškadija, član

Rad je pohranjen: Knjižnica fakulteta Agrobiotehničkih znanosti Osijek, Sveučilište Osijek, Vladimira Preloga 1

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Graduate thesis

Faculty of Agriculture

University Graduate Studies, Course Hunting and Beekeeping

Roe deer management in a common open hunting ground X/117 „Zdenci“

Tihana Dročić

Abstract: Hunting economy base is a planning act prescribed for a period of 10 years, which regulates in detail the management of certain game and hunting grounds. It contains an introduction, information about the hunting grounds, information on game management and hunting grounds. Joint open hunting ground number: X/117 "Zdenci" is of a lowland type with an area of 6 927 ha. It's located northeast of the town of Orahovica, along the eastern border of the Virovitica-Podravina County. The hunting association „ŠLJUKA“ ZDENCI, which was founded in 1947, manages this hunting ground. The main game species in the hunting grounds are roe deer, hare, pheasant and quail. The goal of hunting game management is the reproduction of healthy populations by natural methods of breeding in optimal numbers and the use of game while preserving biological diversity. In order to know what the conditions are for growing roe deer in the hunting grounds, the rating class must be determined. According to the rating class, it is determined how to manage a certain game. The joint open hunting ground "Zdenci" received 58 points for the basic factors and thus received a grade III. rating class, which means that the hunting ground has good conditions for breeding roe deer. The roe deer doesn't have great demands and there is enough food in the hunting ground all year round, but in some months it must be provided with quality supplementary food while drinking water is available throughout the year. In order to properly manage roe deer game, attention should also be paid to various diseases that can be contagious and non-contagious, and to prevent them before they spread.

Thesis performed at: Faculty of Agriculture in Osijek

Mentor: Ph.D. Ivica Bošković

Number of pages: 51

Number of figures: 13

Number of tables: 13

Number of reference: 7

Original in: Croatian

Key words: Roe deer, hunting management, rating class, hunting economy base, open hunting ground

Thesis defended on date:

Reviewers:

1. Tihomir Florijančić, Ph.D., Associate Professor, president
2. Ivica Bošković, Ph.D., Associate Professor, mentor
3. Zlatko Puškadija, Ph.D., Associate Professor, member

Thesis deposited at: Library of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek, University of Osijek, Vladimira Preloga 1